

4.6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Този раздел от анализите на състоянието на управление на отпадъците може условно да се обособи в две подгрупи:

- Анализ на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” и
- Анализ на икономическите инструменти, стимули и финансиране в сектор „Управление на отпадъците“ на територията на общината.

СЪЩНОСТ НА ПРИНЦИПИТЕ „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА” И „РАЗШИРЕНА ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ”

• Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и възлагане на услугите в разглежданата област, е пречупен през призмата на два основополагащи принципа на европейските и националната екологични политики, в т.ч. и политиките по управление на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.147). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя” (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;

- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издържливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторна употреба и рециклиране на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

(1) Изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

(2) Осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Анализ на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.

Анализът е фокусиран основно върху тези от схемите за управление на отпадъците, в които Община Пловдив участва и пряко или непряко влияе върху процеса на вземане на решения.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови отпадъци:

Тази аналитична част представя и изследва задължените в схемата лица, тяхната отговорност за финансиране на системата и степента на съответствието ѝ с принципа „замърсителят плаща”, другите лица в схемата и тяхната роля по отношение на финансирането и организирането на управлението на отпадъците.

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на МРО, които са разгледани в следваща схема) и за отпадъци подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници-юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Подобните отпадъци не изискват специален подход при събиране, транспортиране и третиране. Могат да се изхвърлят в обикновени контейнери, да се събират от колите и персонала без да има специални изисквания. Те се състоят главно от хартия, пластмаси, стъкло, метали,

хранителни отпадъци, градински отпадъци. Голяма част от този поток може да се рециклира.

Домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци са отговорни за изхвърлянето, включително за разделното събиране и изхвърляне на отпадъците в определените за целта съдове и места в съответствие с принципа „Замърсителят плаща” – и за заплащането на пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъците, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депата и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените лица заплащат услугите, чрез ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет. Тъй като Община Пловдив и другите общини в страната, имат затруднения в определянето на размера на таксата за домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство или организация, принципът „замърсителят плаща” не се прилага напълно. Таксата битови отпадъци е определена на промил от данъчната оценка на имотите на гражданите, фирмите и институциите, при това обичайната практика за домакинствата е да се определя по-ниска такса като промил от данъчната оценка, от тази определена за фирмите и други юридически лица. Общината предлага възможността на юридическите лица да заявяват необходимия брой и вид контейнери и честота на извозване на отпадъците и на тази база да се определя годишната им такса битови отпадъци, т.е. на база изхвърляно количество битови отпадъци.

Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейностите и проекти, свързани с битовите отпадъци.

- Услуги по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци до депа и съоръжения и инсталации за отпадъци

Дейностите по събиране и извозване на битовите отпадъци се извършват частично от общинско предприятие и чрез възлагане, чрез процедури по реда на Закона за обществените поръчки. В район „Южен” се извършват от ОП „Чистота”, а в районите „Централен”, „Източен”, „Западен”, „Северен” и „Тракия” от „КМД” ЕООД. Дейностите са възложени след провеждане на обществена поръчка чрез Договор №14ДГ1380/28.11.2014г., сключен между община Пловдив и „КМД” ЕООД с предмет „Транспортиране на битови отпадъци; Приемане, събиране и транспортиране на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други по смисъла на чл.19, ал.3, т.6 и т.11 от ЗУО; Машинно поддържане чистотата на териториите - почистване на нерегламентирани струпвания на отпадъци, машинно метене и машинно миене на

територии за обществено ползване; Дезинфекция на съдовете за събиране на битови отпадъци с дезинфектант осигурен и за сметка на възложителя; Зимно поддържане, включващо зимно дежурство и ефективна работа при зимни условия на територията на Община Пловдив”.

Дейността по събиране и извозване на растителни отпадъци от поддържане на обществени площи се извършва от ОП „Градини и паркове“.

■ **Услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни:**

С въвеждането на тази услуга се цели поетапно намаляване на количеството депонирани биоразградими отпадъци и поетапно увеличаване на количествата на оползотворени биоотпадъци, което е заложено за изпълнение от общините в националното законодателство.

Към момента на изготвяне на настоящия анализ услугата по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци не се извършва.

За разделно събиране на хранителните отпадъци от търговска дейност предимно ще се прилага система „от врата до врата“.

Разделното събиране на хранителни отпадъци от домакинствата е по-сложен процес особено в кварталите с високо жилищно строителство.

Инструменти за разделно събиране на хранителни отпадъци, предназначени за търговските обекти

Търговските обекти, които образуват големи количества хранителни отпадъци, включват:

- ресторанти, заведения за бързо хранене, кафе-сладкарници;
- столове за обществено хранене, столовете за хранене в училищата, университетите и болниците;
- супермаркети, магазини за плодове и зеленчуци, обществени пазари.

За по-големите генератори обема на съдовете за събиране трябва да бъде увеличен. Набора от инструментите ще включва: един или повече контейнери с колела, чийто капацитет обикновено варира между 120 - 240 л. *Дейностите по почистване и измиване на съдовете е отговорност и задължение на генераторите на съответните биоотпадъци.*

■ **Тип на необходимите съдове за разделно събиране на зелени отпадъци**

Разделното събирането на зелените отпадъци може да се осъществява с по-малка честота, в сравнение с честотата на събиране на хранителните отпадъци. Събирането на зелените отпадъци изисква по-големи обеми за всеки генератор.

За контейнери за общо ползване, които ще бъдат разположени по улиците, ще се използват такива с 4 колела и обем 1100 л. Тези контейнери ще бъдат обслужвани един път седмично.

За събиране „от врата до врата“ за домакинствата с градини в по-урбанизираните територии, където участието в домашното компостиране би било по-трудно е предложена

следната система:

Най-лесният начин за големите генератори (т.е. обществени градини и паркове) е да доставят своите зелени отпадъци директно до камиона за събиране.

Всички домакинства и генератори на отпадъци в населените места ще имат възможността да извозят градинските отпадъци директно на предвидените за изграждане площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и на площадката за компостиране на Община Пловдив.

▪ **Услуги по разделно събиране и транспортиране на „зелени и биоотпадъци”**

Разделно събиране на зелените отпадъци от поддържането на зелената система на града при дейността на ОП „Градини и паркове“ – отклонява се от депониране цялото количество.

Съгласно разпоредбите на чл.5, ал.3 на Наредбата за разделно събиране на биотпадъците, получените биоотпадъци в резултат на механично сепариране на неразделени при източника смесени битови отпадъци, не се зачитат за разделно събрани и съответно за изпълнение на целите по чл.8 от същата наредба, но получената от тях стабилизирана органична фракция, която се депонира, се приема за целите на ограничаване количеството на депонираните биоразградими отпадъци (100%), в случай че е изпитана и отговаря на критериите за стабилност.

Към момента в Община Пловдив не съществуват отделни услуги за събиране на биоотпадъците (хранителни и зелени отпадъци), организирани за домакинствата.

Зелените площи за широко обществено ползване в гр. Пловдив заемат 381,5 ha, което съставлява 75,3 % от общата зелена площ.

Специфичният дизайн на зелените площи (съответно трева/храсти/дървета, декоративни видове) може да варира в широки граници, оттам и количеството на образуваните зелени отпадъци. Въпреки това, за да се изготви „най-добра оценка“, изчисленията за тези количества са направени на база най-често срещана типология, т.е. паркове и градини с ниско тревно покритие и храсти по периферията.

Отделните количества могат да се изменят в зависимост от:

- вида на растителността;
- сезонното изменение на климатичните условия;
- методите на поддръжка, като се отделя особено внимание на:
 - честота на поддръжка;
 - поливането (или липсата му) и наторяването;
 - реалното разпределяне на мулча.

▪ **Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци.**

От 2014 г. Община Пловдив организира кампанийно събиране на опасни отпадъци от домакинствата чрез Мобилен събирателен пункт и сключен договор с изпълнител, който

осигурява транспорт и опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане. Организиран се по две кампании – пролетна и есенна. На интернет страницата на общината се публикува актуална информация за точното местоположение и времеви интервал за приемане на отпадъци в мобилния пункт. Този модел за събиране на опасни отпадъци се утвърди като успешен модел, тъй като се наблюдава постепенно увеличаване в количеството на събраните отпадъци, което води до отклоняването им от общия поток битови отпадъци.

Таблица 1 Разделно събрани опасни битови отпадъци през 2014 г. и 2015 г. чрез мобилен събирателен пункт

№ по ред	Код и наименование на отпадъка		Събрани отпадъци 2014 г.	Събрани отпадъци 2015 г.
	код	наименование	кг	кг
1	15 01 10*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	1,18	10,8
2	20 01 13*	Разтворители	0	0
3	20 01 14*	Киселини	11,6	0
4	20 01 15*	Основи	0	0
5	20 01 17*	Фотографски химични вещества и препарати	0	0
6	20 01 19*	Пестициди	0	0
7	20 01 21*	Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	2,08	13,12
8	20 01 27*	Бои, мастила, лепила /адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества	0,64	260,7
9	20 01 29*	Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества	1,5	0
10	20 01 31*	Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти	134,42	200,76
Общо			150,880	491,64

*Източник: Община Пловдив

На територията на Община Пловдив са изградени 5 бр. площадки по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО, на които гражданите могат да предават безвъзмездно разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата.

- **Услуги по предварително третиране – сортиране/сепариране на оползотворимите битови отпадъци от събраните смесени битови отпадъци преди обезвреждането им.**

Община Пловдив разполага със съоръжение за предварително третиране на отпадъците – „Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“, която е част от обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ в землището на с. Шишманци, Община Раковски. Инсталациите са подробно разгледани в „Анализ на инфраструктурата за третиране на отпадъци“.

- **Услуги във връзка със задълженията на общината по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за предоставяне на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата**

След проведена обществена поръчка за изграждане на 5 броя площадки по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата се сключи договор с „КМД“ ЕООД .

- **Схема за Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)**

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата:

В схемата поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки – от 2007 г.
- Отпадъци от ИУЕЕО – от 2011 г.
- Отпадъци от ИУМПС – от 2011 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори – от 2011 г.
- Отпадъци от гуми – от 2011 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти – 2011 г.

Същност на схемата

При тази схема за РОП всяко лице (фирма), пускащо на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, е задължено по схемата лице и носи отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- Постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО;

- Ограничаването на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- Разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация по оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Съгласно националната нормативна уредба общините имат само някои ангажменти в схемата за РОП, отнасящи се основно до осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Формиране на цени

Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално и международно ниво за предоставяне на такива услуги. На основата на посочените цени на услугите по третиране на отпадъците от МРО, на разходите за административна издръжка на ООп, провеждането на информационните кампании за обществеността, заплащане на одитори и други присъщи разходи за дейността се формира размера на тарифите за услугите, които предлагат на своите клиенти (фирмите, от името на които ще изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване).

При схемата за РОП финансирането на системите за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Прилагане на схемата за РОП

На територията на Община Пловдив схемата за РОП се прилага от бизнеса за шестте вида МРО. Общината има сключени договори за сътрудничество с организации по оползотворяване на и на шестте вида МРО.

1. Сътрудничество на Общината с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки

До 2011 г. общината имаше сключени договори с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки във всички административни райони. След приемането на новия закон за управление на отпадъците приет през 2012 г. и задълженията на общините да

рециклират 50% от отпадъците от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метал, генерирани в общината бяха сключени нови договори, в които освен отпадъците от опаковки беше регламентирано и разделното събиране на отпадъчните материали от хартия, картон, пластмаса, стъкло.

На територията на Община Пловдив е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като са подписани договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки:

"БУЛЕКОПАК" АД - за райони "Западен" и "Южен", Договор за сътрудничество №13ДГ29/07.01.2013 г. - двуконтейнерен тип система;

"ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ" АД - за райони "Централен" и "Тракия", Договор за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки №13ДГ47/15.01.2013 г.- триконтейнерен тип система;

"ЕКОКОЛЕКТ" АД - за райони "Северен" и "Източен", Договор за сътрудничество №13ДГ48/15.01.2013 г.- двуконтейнерен тип система.

Подробна информация относно вида, броя, разположението и кратността на обслужване на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки е публикувана на интернет страницата на Община Пловдив.

В Наредбата за управление на отпадъците на територията на общината са заложили минимални изисквания за договорите с ООП:

1. ангажимент за съвместно разработване на програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаси и стъкло, включваща конкретния начин на организация на разделно събиране на тези отпадъци, съответстваща на изискванията на чл.24 и чл.25 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки НООО (Обн., ДВ, бр.85 от 6.11.2012 г.);
2. срокове за разполагане на елементите от системата за разделно събиране;
3. честота на обслужване на съдовете за разделно събиране;
4. мерки за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за събиране;
5. количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение, както и разпределението на отговорностите с цел планиране, организиране и прилагане на система за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците на територията на Общината, за да се постигнат целите заложили в чл.31 и § 15 от ПЗР на ЗУО.
6. задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на съответната община;
7. задълженията за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

Освен това в Наредбата е регламентирано, че ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради са длъжни да събират разделно отпадъци от опаковки и най-малко от отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Необходимо е създаване на вътрешна организация на територията на съответния обект за изпълнението на това задължение. В случай, че на територията на един имот има повече от един ползвател, организацията за разделно събиране е:

1. обща за всички ползватели – при наличие на общи помещения за събиране на отпадъците;
2. индивидуална за всеки ползвател – при наличие на отделни помещения за събиране на отпадъците;

Наредбата предлага няколко варианта за освобождаване от разделно събраните отпадъци:

- предаване на организация по оползотворяване, която има изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на съответния район на Ощина Пловдив;
- като използват контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, когато количеството на отпадъците, генерирани от дейността не възпрепятства функционирането на общинската система за разделно събиране на отпадъците по чл.12, ал.1;
- предаване на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО;
- предаване на организация по оползотворяване на опаковки.

Всички останали притежатели на отпадъци от опаковки, обозначени с маркировка за разделно събиране и други отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали, са длъжни да ги предават и/или изхвърлят на определените за целта места на територията на Община Пловдив.

Таблица 2 Събрани количества от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

Години	2013	2014	2015
Колич. отпадъци за сепариране /т./	1459,340	2497,950	1825,706
Отсортирани отп. общо /т./	546,010	849,241	683,578
19 12 01 - хартия	166,836	246,513	238,814
19 12 04 - пластмаса	144,637	209,265	161,164
19 12 02/03 - метали	0,269	0,270	0,952
19 12 05 - стъкло	234,268	393,193	282,656
Предадени за депониране 19 12 12	913,330	1648,709	1142,197

**Източник: ООп*

Сключените договори с ООп се очаква да осигурят разделното събиране на отпадъците от хартия и картон, метали пластмаса и стъкло на мястото на генерирането им и извозването им от контейнерите за разделно събиране и от търговските обекти на юридически лица до инсталации за допълнителното им сортиране.

Схемата за разделно събиране и оползотворяване на четирите отпадъчни потока, организирана от ООп в сътрудничество с Община Пловдив, се допълва от:

- Площадките/пунктовете, на които граждани и фирми, които могат да предават срещу заплащане разделно събраните си битови отпадъци от хартия, картон, пластмаса и стъкло. Съществува електронен регистър на тези площадки и е уреден ред за функционирането им в Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Пловдив, съгласно разпоредбите на ЗУО;
- Сепарираните отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло чрез предварително третиране на смесените битови отпадъци, представено по-горе в анализа;

За постигане на още по-значими резултати от сътрудничеството на общината и ООп за разделното събиране на битовите отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло, вкл. и опаковките е необходимо:

- По-активно и по-отговорно участие от страна на гражданите и фирмите, които събират отпадъците разделно, което ще доведе до по-големи количества и с по-добро качество за рециклиране на разделно събрани отпадъци от четирите потока. Това може да се постигне най-вече чрез постоянни информационни кампании и засилен контрол и налагане на глоби на лицата, които не спазват изискванията;
- Преодоляване на проблема с кражбите на най-качествените и с по-висока пазарна стойност отпадъци от контейнерите за разделно събиране. Община Пловдив съвместно с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки предприе действия за цялостна подмяна на контейнерите тип „Ракла” с тип „Иглу”. С промяната на типа контейнер в изградената система за разделно събиране се подобри качеството на събраните суровини, намали се посегателството върху тях, както и намали риска от несъзнателното им запалване.

2. Сътрудничество на Общината с организации по оползотворяване на ИУЕЕО

По отношение на ИУЕЕО - сключен е Договор №13ДГ998/14.08.13 г. с "ЕЛТЕХРЕСУРС", с който се предоставя възможност на гражданите, които имат стари и непотребни електроуреди да ги предадат за по-нататъшна обработка и рециклиране, като подадат заявка на безплатен телефонен номер. В изпълнение на договора на територията на общината са

0800 14 100

**БЕЗПЛАТЕН ТЕЛЕФОН
ЗА ИЗВОЗВАНЕ НА
ОТПАДЪЦИ ОТ
ЕЛ. ОБОРУДВАНЕ**

разположени 85 бр. контейнери за събиране на ИУЕЕО. Дейността по разделно събиране, транспортиране и последващо третиране на ИУЕЕО се осъществява от ОО на ИУЕЕО. Съгласно договора, организацията на всяко тримесечие предоставя информация на общината за количествата събрани отпадъци от физически и юридически лица.

Общината се задължава да информира обществеността за изискванията и възможностите на системата за разделно събиране на ИУЕЕО и да представя на интернет страницата си точните местонахождения на контейнерите на ООп.

Таблица 3 Събрани количества ИУЕЕО (в кг.)

Вид отпадък	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
ИУЕЕО кг.	110	230 630,75	1 297 338,4	771643,8

**Източник: ООп*

По отношение на ИУМПС – общината има сключен Договор № 13ДГ681/21.05.2013 г. с "Българска рециклираща компания" за организиране на дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства. Дейността по събиране, транспортиране и последващо третиране на ИУМПС се осъществява от организацията. Тя има задължение да предоставя справки на всяко шестмесечие за приетите

и разкомплектовани ИУМПС. Общината се задължава да предприема необходимите действия съобразно нормативната уредба за издаване на предписания към граждани и фирми за отстраняване от обществените пространства на ИУМПС – тяхна собственост.

В изпълнение на задълженията по договора и в резултат от работата на комисии по Наредба на Община Пловдив за реда и условията за намаляване на замърсяването с отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства през 2013 г., 312 автомобили, паркирани неправилно на територията на града, бяха преместени на собствен терен от техните собственици и 26 автомобили бяха закарани на площадка за временно съхраняване. От тях 16 са върнати на собствениците им при поискване.

През 2014 г. са установени 223 автомобила, паркирани неправилно на територията на града, които са преместени на собствен терен от собствениците, 33 автомобила са транспортирани до площадки за временно съхраняване, като 20 от тях са върнати на собствениците след поискване.

През 2015 г. са установени 594 бр. ИУМПС, паркирани неправилно на територията на града, от които 103 бр. са транспортирани до площадки за временно съхраняване, от тях 42 бр. (42,69 тона) са предадени в центрове за разкомплектоване.

- **Сътрудничество на Общината с организации по оползотворяване на НУБА**

По отношение на НУБА - Договор №11ДГ877/22.08.2011 г. с "Норд елрециклинг". Във всеки един от районите са разположени контейнери за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори - 28 места, на които има поставени съдове за НУБА. Дейността по разделно събиране, транспортиране и последващо третиране на НУБА се осъществява от ООп на НУБА.

Таблица 4 Събрани количества НУБА (в кг.)

Вид отпадък	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
НУБА кг.	2714,50	11 350,00	177,00	24,00

**Източник: ООп*

Подробна информация относно разположението на съдовете за събиране на НУБА и графици за кампаниите за събиране е публикувана на интернет страницата на Община Пловдив

- **Сътрудничество на Общината с организации по оползотворяване на ИУГ**

По отношение на ИУГ - сключен Договор №14ДГ585/20.05.2014 г. с "Норд Гуми" ЕАД. Дейността по разделно събиране, транспортиране и последващо третиране на ИУГ се осъществява от ОО на ИУГ.

Таблица 5 Събрани количества ИУГ (в кг.)

Вид отпадък	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
ИУГ /кг.	105,00	6 260,00	4920,00	10 700,00

*Източник: ООп

Подробна информация относно кампаниите за събиране на ИУГ е публикувана на интернет страницата на Община Пловдив.

▪ Сътрудничество на Общината с организации по оползотворяване на ОМ

По отношение на отработени масла - сключен Договор №15ДГ326/09.04.2015 г. с „НОРД МАСЛА” ЕАД, за екологосъобразно събиране, транспортиране, временно съхраняване и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на отработените масла, образувани на територията на Община Пловдив.

На интернет страницата на община Пловдив е публикувана информация за кампаниите за събиране и местата за смяна на отработени масла /ОМ/, които се намират на общинска територия.

▪ Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки от ПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води

Схемата се прилага за отпадъците – утайки от ПСОВ, генерирани в резултат от отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води от домакинствата и от други източници – юридически лица.

Същност на схемата:

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „замърсителят плаща” заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените лица заплащат услугата чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се определят от оператора на ВиК Пловдив и се регулират и утвърждават от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, в съответствие с разпоредби и методики, утвърдени чрез нормативна уредба на национално ниво.

Във връзка със сключен договор между Община Пловдив и „КМД” ЕООД – дружеството, спечелило обществена поръчка с предмет „Третиране (включително транспортиране) чрез биологично разграждане по закрит способ на отпадъци с код 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, получени от пречистване на отпадъчни води и предварително обезводнени в ПСОВ – Пловдив”, обявена и провеждана от „В и К”

ЕООД Пловдив, на обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ” в с. Шишманци през 2015 г. в „Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ са третирани 6 851,380 т. утайки

Възможности за управление на утайките са:

- За генерираните към момента утайки, ВиК Пловдив да сключи споразумение за третирането им;
- След подобряване качеството на утайките да се проучи възможността част от тях да се използват в селското стопанство в бъдеще.

Форми на възлагане на услугите:

ВиК услугите включително и пречистване на отпадъчните води и третиране на утайките, се извършва от оператор, на който е предоставено правото да извършва тези услуги, като за Пловдив това е „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД - Пловдив.

■ Анализ на икономическите инструменти, стимули и финансиране в сектор "Управление на отпадъците" на територията на общината

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците):

Съгласно Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги на територията на Община Пловдив, се предвиждат няколко възможности за заплащане на такса битови отпадъци.

Съгласно Решение на Общински съвет – Пловдив таксата за битови отпадъци за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите, като разпределянето на размера на промила по видове услуги е, както следва:

- за сметосъбиране и сметоизвозване;
- за обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения;
- за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

При определянето на такса битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятията са възможни два подхода:

Според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване. Юридическите и физическите лица, използващи имотите за стопански цели могат да декларират вида и броя на съдовете за събиране на битови отпадъци, които ще се използват през годината. Общински съвет-Пловдив е определил таксата за услугата „сметосъбиране и сметоизвозване“ и „третиране в депа и/или други съоръжения“ в зависимост от вида и вместимостта на съда, както и минимална седмична кратност на извозване. Освен тези такси фирмите заплащат и такса за услугата „поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване“ в размер, пропорционален в промили на отчетната стойност на имотите.

Размера на такса за битови отпадъци на територията на Община Пловдив е непроменен от 2013 г. до момента.

Запазва се и стойността на такса за сметосъбиране и сметоизвозване и обезвреждане в депа, на 1 съд за 1 година в лева при честота на извозване 1 път седмично.

Приходи от такса битови отпадъци

Относителен дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси на общината и в общите бюджетни приходи на общината

Таблица 6 Относителен дял на приходите от ТБО

Година	Общо приходи /лева/	Приходи от такси /лева/	Приходи от ТБО /лева/	Приходи от ТБО спрямо приходите от такси, %	Приходи от ТБО спрямо общите приходи, %
2011	187 235 640	39 197 502	25 242 517	64,40	13,48
2012	194 411 989	43 986 003	28 055 517	63,78	14,43
2013	221 596 482	45 237 384	27 321 914	60,40	12,33
2014	210 490 488	46 710 596	28 087 488	60,13	13,34
2015	241 288 792	48 779 014	29 368 162	60,21	12,17

**Източник: Община Пловдив*

От данните в Таблица 6 е видно, че за последните пет години такса битови отпадъци формира между 60-64% от приходите от местни такси и между 12-14% от общите бюджетни приходи на Община Пловдив.

Приходите на човек от населението са представени в Таблица 7.

Таблица 7 Приходи от ТБО на човек

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Приходи ТБО на човек	74,64	82,73	80,11	82,23	85,97

**Източник: Община Пловдив*

Таблица 8 Структура на постъпления от ТБО по задължени лица

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Приходи от бизнеса /лева/	13 907 274	16 296 542	14 168 010	14 437 058	14 853 905
Приходи от физически лица /лева/	11 335 243	11 758 975	13 153 904	13 650 621	14 031 102
Дял на домакинствата	44,902%	41,910%	48,141%	48,597%	48,572%
Дял на бизнеса	55,090%	58,083%	51,852%	51,396%	51,421%

**Източник: Община Пловдив*

От данните в Таблица 8 може да се направи извода, че делът на бизнеса е по-голям от дела на домакинствата, но през последните три години разликата е в рамките на 3%, в сравнение с 2011 г., когато дела на бизнеса е с 10% по-голям, а 2012 г. – 16%.

Разходи за управление на отпадъците

Таблица 9 Разходи за управление на отпадъците /лева/

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Приходи от ТБО	25 242 517	28 055 517	27 321 914	28 087 679	29 368 162
Преходен остатък от ТБО към 31.12.	3 858 471	219 288	1 053 264	1 144 732	1 253 341
Всичко приходи от ТБО	29 100 988	28 274 805	28 375 178	29 232 411	30 621 503
Средства за събиране и извозване на отпадъците	7 859 878	8 043 219	9 400 335	9 364 249	9 998 660
Средства за третиране на отпадъците	6 183 536	3 736 866	3 498 539	4 242 734	3 838 010
Средства за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	14 238 906	14 136 960	12 870 283	12 093 390	13 443 544
Средства за отчисления по чл.60	345 077	468 114	413 514	384 561	356 754
Средства за отчисления по чл.64	254 303	836 382	1 047 775	1 894 136	1 194 757
Други разходи	439 045	216 535	424 104	217 461	6 799 196
Общо разходи	29 320 745	27 438 076	27 654 550	28 196 531	35 630 921
Разходи от План сметката	28 881 700	27 221 541	27 230 446	27 979 070	28 831 725

**Източник: Отчет за изпълнение на бюджета на Община Пловдив*

В следващата таблица е изчислен разхода на един жител на Община Пловдив спрямо разходите от план-сметките за ТБО и общите разходи за управление на дейността.

Таблица 10 Разходи за дейности с отпадъци на един жител

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Брой жители по данни на НСИ	338 184	339 129	341 041	341 567	341 625
Разходи от ТБО на жител /лева/	85,40	80,27	79,85	81,91	84,40
Общо разходи за управление на отпадъците на жител /лева/	86,70	80,91	81,09	82,55	104,30

**Източник: Община Пловдив*

Общо разходите за дейностите по управление на отпадъците през 2015 г. са значително по-високи, поради направените инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците, а именно:

Изграждане на втора клетка на обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ в с. Шишманци с размер на инвестицията: 4 904 250 лв., в т.ч. средства по договора за безвъзмездна помощ от ПУДООС и възстановените отчисления по чл.20 от Наредба №7/2013 г.

Таблица 11 Разходи за дейности с отпадъци за един тон генерирани отпадъци

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Количество на отпадъците за които общината е разходвала средства /тона/	169 765	147 438	152 658	158 550	161 311
Общо разходи за управление на отпадъците на един тон /лева/	173	186	181	178	221

**Източник: Община Пловдив*

Таблица 12 Относителен дял на разходите по чл.66, ал.1 от ЗМДТ спрямо общите разходи за дейността

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Средства за събиране и извозване на отпадъците /лева/	27,37	30,78	35,89	36,13	28,06
Средства за третиране на отпадъците, в т.ч. отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО /лева/	21,53	14,30	13,36	16,37	15,13
Средства за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване /лева/	49,58	54,09	49,14	46,66	37,73
Други разходи	1,53	0,83	1,62	0,84	19,08
Общо разходи	100	100	100	100,	100
<i>*Източник: Отчет за изпълнение на бюджета на Община Пловдив</i>					

Инвестиционни разходи

Общината е предприела действия за изграждане на втора клетка на депото в с. Шишманци. Предприети са действия за осигуряване на нови специализирани транспортни средства с екологичен стандарт на двигателя ЕВРО6.

Осигурени са средства за закупуване на контейнери за битови отпадъци.

Общината е предприела действия за проектиране и изграждане на „Център за управление на отпадъците“, включващ: Площадка за открито компостиране на растителни отпадъци и Площадка за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата по чл.19, ал.3, т. 11 от ЗУО с обособяване на зона за подготовка за повторна употреба.

Основни изводи и препоръки

❖ На територията на Община Пловдив е създадена организация по отношение на разделното събиране на почти всички видове битови отпадъци, за които общината има ангажименти, произтичащи от националното законодателство;

❖ В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща” относно строителните отпадъци и утайките от ПСОВ;

❖ Принципът „замърсителят плаща” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци. С Наредба и Решение на Общински съвет-Пловдив е създадена нормативна възможност за бизнеса да заплащат услугите по сметосъбиране и сметоизвозване и третиране в съоръжения на база количество;

❖ Принципът „Разширена отговорност на производителя” се прилага на територията на общината за МРО, чрез сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване;

❖ За разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло са сключени договори с ООп. Необходимо е оптимизиране на системата, за да се отдели по-голямо количество и с по-високо качество рецилируеми отпадъци при източника на образуване;

❖ Необходимо е повишаване контрола относно въведените изисквания към пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци и на изискванията за регистрация в общината;

❖ Препоръчително е да се извърши проучване и осигуряване на възможност гражданите да предават без заплащане до определени количества разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности на площадките по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО до определени количества;

❖ С оглед разпоредбите на ЗМДТ за заплащане на такса за битови отпадъци според количеството на отпадъците, е необходимо общинската администрация да извърши необходимите анализи, с оглед вземане на решение за най-реалистичния подход при определяне на таксата.